

İş Sözleşmesinden Kaynaklanan İşçi ve İşveren Borçları Nelerdir?

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

8 Eylül 2025

Sirküler No: 1310

İş Sözleşmesinden Kaynaklanan İşçi ve İşveren Borçları Nelerdir?

İş sözleşmesinden kaynaklanan işçi borçları: İşçinin, iş sözleşmesinden doğan temel borcu iş görme borcudur ve iş sözleşmesinin temel unsurlarından biridir. İşçi bu borcunu kanun veya sözleşme hükümlerine uygun olarak ve işverenin emir ve talimatları doğrultusunda yerine getirir. İşçinin iş görme borcunu gerektiği gibi ya da hiç yerine getirmemesi, işverene iş sözleşmesini bildirimsiz feshetme hakkı tanır. İş görme borcunun unsurları; işçinin işi kendisinin yapması, çalışma koşullarına uyması ve işi özenle yapmasıdır. İş sözleşmelerinde genel genel esasları ile düzenlenen çalışma koşulları işverenin yönetim hakkına dayanarak vermiş olduğu talimatlar ile şekillenir. İşverenin talimatı, iş yerinin ihtiyaçları ve o işin âdetine uygun olarak yapılması gereği ile sınırlıdır. İşçinin, işveren veya işveren vekili tarafından verilen ve kanun, toplu iş sözleşmesi veya iş sözleşmesine, ahlak ve kişilik haklarına aykırı olan, yerine getirilmesi imkânsız bulunan, işçinin sağlığı ve hayatı için tehlike oluşturan, insan onuruna yakışmayan talimatlara uyma yükümlülüğü yoktur. Sadakat borcu, iş sözleşmesinin, kişisel ilişki kuran sözleşme olması niteliğinden doğan bir borçtur. Sadakat borcu, işçinin, işverenin ve işletmenin çıkarlarını koruma ve onlara zarar verebilecek her türlü davranıştan kaçınma yükümlülüğünü ifade eder. İşçi, işverene karşı, sözleşmenin sona ermesinden sonra herhangi bir biçimde onunla rekabet etmekten, özellikle kendi hesabına rakip bir işletme açmaktan, başka bir rakip işletmede çalışmaktan veya bunların dışında, rakip işletmeyle başka türden bir menfaat ilişkisine girmekten kaçınmayı yazılı olarak üstlenebilir. Buna işçinin rekabet etmeme borcu denir. Rekabet yasağı kaydı, ancak hizmet ilişkisi işçiye müşteri çevresi veya üretim sırları ya da işverenin yaptığı işler hakkında bilgi edinme imkânı sağlıyorsa ve aynı zamanda bu bilgilerin kullanılması, işverenin önemli bir zararına sebep olacak nitelikteyse geçerlidir. Rekabet yasağı, işçinin ekonomik geleceğini hakkaniyete aykırı olarak tehlikeye düşürecek biçimde yer, zaman ve işlerin türü bakımından uygun olmayan sınırlamalar içeremez ve süresi, özel durum ve

koşullar dışında iki yılı aşamaz.

İş sözleşmesinden kaynaklanan işveren borçları: İşverenin iş sözleşmesinden kaynaklanan; Ücret ödeme, işçiyi gözetme ve eşit davranma borçları bulunmaktadır. Ücret ödeme borcu, işçinin iş görme borcuna karşılık işverenin iş sözleşmesinden doğan temel borcudur. Bu nedenle ücret iş sözleşmesinin asli unsurudur. Ücretin unsurları; iş karşılığında ödenme, işveren veya üçüncü kişiler tarafından ödenme, para ile ödenme olarak sayılabilir. İşverenin bir diğer yükümlülüğü ise, işçiyi gözetme borcudur. İşverenin işçinin çıkarlarını koruması ve ona zarar verebilecek davranışlardan kaçınmasını ifade eder. İşverenin bununla ilgili olarak en kapsamlı yükümlülükleri iş sağlığı güvenliği önlemlerine ilişkindir. İşverenin aynı işyeri veya işletmede çalışan işçilere objektif ve haklı olmayan sebeplerle farklı işlemlerde bulunması da yasaktır. İşveren işçilerine eşit davranmakla yükümlüdür. Ancak bu eşitlik mutlak eşitlik değil; eşit durumda olan işçiler arasında eşitliktir.

PROZON'DAN

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/is-sozlesmesinden-kaynaklanan-isci-ve-isveren-borclari-nelerdir/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 07:02 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net